

Sensorveiledning MEVIT1320 Journalistikk, etikk og nyhetsproduksjon V23

Eksamensoppgave MEVIT1320 V23

«I journalistikken er det en spenning mellom det kommersielle og det normative, mellom behovet for informasjon og debatt, og økonomiske hensyn i den enkelte mediebedrift. Helle Sjøvaag (2020) kaller dette for 'journalistikkens problem'. Denne våren fikk to saker mye medieoppmerksomhet: influenseren Sophie Elise sitt podcast-samarbeid med NRK og avsløringen av Nettavisen-journalisten Espen Teigens økonomiske bindinger til kilder. Hvordan kan vi forstå disse to sakene sett i lys av spenningen skissert ovenfor? Diskuter dette spørsmålet og informer diskusjonen din med relevante perspektiver fra pensum.

I oppgaven: Les deg opp på de to sakene. Bruk 1-2 sider først på å kort skissere hva sakene handler om og dernest identifisere hvilke relevante journalistikkfaglige spørsmål du mener disse to sakene reiser. Bruk resten av oppgavebesvarelsen på å drøfte oppgavens spørsmål.»

Om emnet

Dette emnet handler om journalistikk, journalistikkens rolle og hvilke idealer som gjelder i journalistikken i dag. Hvordan ser dette landskapet ut i en tid der journalistikken også er under press og der de økonomiske og teknologiske rammene endrer seg? I det moderne demokratiske samfunnet har journalistikken en avgjørende plass for den offentlige debatten og informasjonsflyten. I dette emnet undersøkes journalistikkens rolle i samfunnet nærmere. Det gjøres ved å studere journalistikkens idealer og journalistikkens filosofi. Emnet studerer også ulike etiske problemstillinger som diskuteres i bransjen og som er en del av profesjonsutøvelsen. Nyheter er det bærende innholdselement i journalistikken og vies ekstra oppmerksomhet i emnet. Blant annet fokuserer emnet på hvordan nyheter produseres og hva som påvirker nyhetsproduksjonen.

Pensum

Pensum består av tre bøker som alle tar opp sentrale problemstillinger i journalistikk i dag, knyttet til nyhetsproduksjon i dag, økonomi og teknologi. Ulike perspektiver på og problemstillinger knyttet til journalistikkens samfunnsoppdrag står sentralt, likeså etiske aspekter ved journalistikken. Ett av pensumbidragene har et mer filosofisk tilsnitt og ser på de idéhistoriske grunnlagene for ulike idealer i journalistikken og for journalistrollen. Alt i alt gir pensum et solid grunnlag for videre studier av journalistikk. Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av pensumlitteraturen:

Journalistikk og kildekritisk analyse (2. utgave) av Sigurd Allern

Denne pensumboken har sitt tematiske utspring i den digitale revolusjonen og de helt nye vilkårene for kommunikasjon og journalistikk. Tilgangen til informasjon er enorm og informasjonens karakter og kvalitet varierer veldig. Forekomsten av fake news og desinformasjon er mer fremtredende og er de siste årene blitt en del av den offentlige debatten vi har om journalistikk, nyhetsmedier, dens vilkår og troverdighet. Kildekritikk er en grunnleggende del av et journalistisk arbeid, men også en del av den allminnelige samfunnsborgeres mulighet til å kritisk vurdere medietekster av ulike slag. I denne sammenheng spiller nyhetsmediene også en sentral rolle som informasjonskilde og det er det som er et særlig fokus i denne boken.

Journalistikkens filosofi av Harald Hornmoen og Steen Steensen

Denne boken handler om de journalistiske idealene og en søken etter filosofien bak disse idealene. Boken viser hvordan journalistikken i dag består av tilsynelatende motsetningsfylte idealer som det å være objektiv og det å være aktivistisk, men hvordan kan man forstå det ut i fra vår tid? Forfatterne presenterer og diskuterer det filosofiske begrepet og holdningen pragmatisme, og mener dette er fruktbart for å forstå de ulike idealene som preger journalistikken og journalistrollen.

Journalistikkens problem: Demokrati, økonomi og teknologi av Helle Sjøvaag

Helle Sjøvaag tar i denne boken utgangspunkt i det hun postulerer som journalistikkens problem, nemlig at journalistikkens demokratiske rolle hviler på mediernes kommersielle grunnlag. Forfatteren presenterer og diskuterer i denne boken et teoretisk fundament for å forstå journalistikkens rolle i dagens demokrati og samfunn. Sjøvaag diskuterer journalistikkens samfunnsoppdrag, og viser hvordan rammene for nyhetsmediene skaper spenninger i journalistikken, og hvordan den økonomiske og teknologiske utviklingen preger journalistikkens profesjonsideologi og rolle i samfunnet.

Om undervisningen V23

Emnet har hatt syv forelesninger med tilhørende seminarer (x 2). Temaene for forelesningene har for det fleste av forelesningene vært tett knyttet til pensum, og har dermed fokusert på de temaene som bøkene reiser. I seminarene har studentene jobbet med oppgaven og diskusjonsspørsmål knyttet til den tematikken som ble behandlet i forelesningene. Det har ikke vært obligatorisk oppmøte i seminarene V23.

Det har vært to gjesteforelesere på emnet: 1) Nyhetsleder Anders Veberg fra Aftenposten Forklart som snakket om podcast og spesielt en episode fra Forklart, og 2) Veronica Westhrin fra NRK, tidligere korrespondent for NRK i USA.

Se timeplan for forelesningene her:

Forelesninger - fre. 10:15-12:00

[Abonner på disse aktivitetene](#)

Dato	Tid	Aktivitet	Sted	Foreleser	Ressurser/pensum
fr. 10. feb.	10:15–12:00	Introduksjon til emnet: Hva er journalistikk?	FP, 205 Seminarrom	M. Utheim	Hornmoen og Steensen (2021): kap 1 og 9, Allern (2018): kap 1, Sjøvaag (2020): Innledning og kap 3
fr. 17. feb.	10:15–12:00	Journalistikkens filosofi og idealer	FP, 205 Seminarrom	M. Utheim	Hornmoen og Steensen (2021): kap 2-8, Sjøvaag (2020): kap 1 og 2
fr. 3. mar.	10:15–12:00	The practice of journalism	FP, 205 Seminarrom	<ul style="list-style-type: none"> • J. Y. Robinson • A. Veberg 	Hornmoen og Steensen (2021): kap 7-8 ("Subjektiv" og "Dialogisk"); Allern (2018): kap 5. Hør på denne episoden av Forklart. Vis mer...
fr. 10. mar.	10:15–12:00	Journalism and digital media	FP, 205 Seminarrom	<ul style="list-style-type: none"> • J. Y. Robinson • V. Westhrin 	Sjøvaag (2020): kap 4; Allern (2018): kap 11 Gjesteforeleser: Veronica Westhrin, NRK
fr. 17. mar.	10:15–12:00	Journalistikkens tolkningsrammer	FP, 205 Seminarrom	M. Utheim	Allern (2018): kap 10
fr. 14. apr.	10:15–12:00	Journalism ethics	FP, 205 Seminarrom	J. Y. Robinson	Hornmoen og Steensen (2021): kap 4 ("Sosialt ansvarlig"); Allern (2018): kap 6
fr. 21. apr.	10:15–12:00	Journalistikkens utfordringer	FP, 205 Seminarrom	M. Utheim	Sjøvaag (2020): kap 4 og 5, Allern (2018): kap 2

Vurdering av eksamensbesvarelsene

Oppgaven igjen:

«I journalistikken er det en spenning mellom det kommersielle og det normative, mellom behovet for informasjon og debatt, og økonomiske hensyn i den enkelte mediebedrift. Helle Sjøvaag (2020) kaller dette for 'journalistikkens problem'. Denne våren fikk to saker mye medieoppmerksomhet: influenseren Sophie Elise sitt podcast-samarbeid med NRK og avsløringen av Nettavisen-journalisten Espen Teigens økonomiske bindinger til kilder. Hvordan kan vi forstå disse to sakene sett i lys av spenningen skissert ovenfor? Diskuter dette spørsmålet og informer diskusjonen din med relevante perspektiver fra pensum.

I oppgaven: Les deg opp på de to sakene. Bruk 1-2 sider først på å kort skissere hva sakene handler om og dernest identifisere hvilke relevante journalistikkfaglige spørsmål du mener disse to sakene reiser. Bruk resten av oppgavebesvarelsen på å drøfte oppgavens spørsmål.»

Det er mange måter å løse denne oppgaven på, og det er flere måter å disponere en tekst som drøfter denne oppgaven. Det må altså være rom for å løse det på flere måter. Jeg har sagt flere ganger til studentene i undervisning at det er viktig å inkludere perspektiver fra alle pensumbidragene, siden det er et poeng at studentene viser pensumforståelse. I oppgaveteksten vises det til Helle Sjøvaag sin bok «Journalistikkens problem: Demokrati, økonomi og teknologi» (2020), og det er naturlig at studentene tar utgangspunkt i dette bidraget, men også perspektiver fra de to andre pensumbøkene (Allern og Hornmoen & Steensen) bør inkluderes i diskusjonen (for å få en god karakter).

Jeg har også eksplisitt bedt studentene om å bruke 1-2 sider på å redegjøre for de to eksemplene/casene og peke på de spørsmålene disse to casene reiser. Studentene må her redegjøre for egen forståelse av hva sakene handler om og hvilke relevante journalistikkfaglige spørsmål de reiser. Dette er ment som et grunnlag og utgangspunkt for den videre diskusjonen. Merk at studentene kan løse dette på flere måter og at vi må utvise skjønn i hvordan dette løses. De 1-2 sidene er inkludert i de totalt 10 sidene kandidatene skal skrive.

Studentene bør som et minimum redegjøre for børs-katedral-problemstillingen i mediene og bruke disse to eksemplene i diskusjonen. Sjøvaag (2020) diskuterer dette grundig i sin bok og studentene bør kunne vise til diskusjoner i boken. Det vil være naturlig at besvarelsene her kommer inn på spenningen mellom journalistikkens demokratiske rolle (samfunnsoppdraget) og de kommersielle rammene for mediene.

De gode oppgavene kommer også inn på idealer i journalistikken, slik som Hornmoen & Steensen diskuterer i sitt pensumbidrag «Journalistikkens filosofi (...)» (2021). Kandidatene kan f.eks. trekke inn de ulike idealene og hvordan idealene kan oppfylle samfunnsoppdraget i dagens mangfoldige og informasjonsrike samfunn. De gode oppgavene drøfter også legitimitet i journalistikken og nyhetsmediene, sannhet og den etiske forpliktelsen som ligger i det, som Allern diskuterer i sitt pensumbidrag (2018).

De gode og svært gode eksamensbesvarelsene trekker altså linjer mellom pensumbidragene, og kritisk diskuterer spørsmålet. Det vil si at de relevante begrepene og perspektivene ikke bare skisseres opp og redegjøres for, men at kandidaten gjennom relevante begreper, og gjennom diskusjon av de to casene, kritisk diskuterer spørsmålet. Det kan være flere mulige løsninger på oppgaven.